

Yrd. Doç. Dr. Engin ŞAHİN

Fatih Üniversitesi

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

Öğretim Üyesi

KURUCU İKTİDAR

politik bir yaklaşım

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

Anayasanın Anlamı, Önemi ve Yapılış Yöntemleri

I. Anayasa Kavramının Tanımı	6
A. Anayasanın Etimolojik Kökeni	6
B. Anayasanın Anlamı	7
II. Anayasanın Önemi ve Amaçları	11
A. Siyasal İktidarın Sınırlandırılması	14
1. Anayasalı Devlet	15
2. Anayasal Devlet.....	16
B. Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması.....	19
C. Yurttaşlara Aidiyet ve Birliktelik Hissinin Verilmesi	22
III. Anayasa Yapım Yöntemleri ve Kurucu İktidar	26
A. Anayasa Yapım Yöntemleri	28
1. Monokratik Usullerde Anayasa Yapımı	31
2. Demokratik Usullerde Anayasa Yapımı	32
B. Kurucu İktidar Kavramının Tanımı.....	34

1. Kurucu İktidar ve Kurulmuş İktidar Ayrımı	43
2. Asli ve Tali Kurucu İktidar.....	44
C. Asli Kurucu İktidar ve Egemen Güç İlişkisi	46
1. Egemenliğin Etimolojik Kökeni	47
2. Egemenliğin Anlamı.....	48
a) Klasik Egemenlik Anlayışı	48
b) Egemenliğin Dönüşümü.....	55
IV. Meşruiyet Kavramı	65
A. Meşruiyet Kavramının Tanımı.....	66
1. Meşruiyetin Etimolojik Kökeni	66
2. Meşruiyetin Anlamı.....	67
B. Meşruiyetin Sınıflandırılması.....	69
1. Hukuki Meşruiyet/Yasallık	69
2. Sosyo-Politik Meşruiyet	77
C. Meşruiyetin Kaynakları.....	81

İkinci Bölüm

Anayasaların Meşruiyeti

I. Hukuki ve Sosyo-Politik Açıdan Anayasaların Meşruiyeti.....	94
A. Anayasaların Hukuki Meşruiyeti.....	95
1. Yürürlükte olan bir anayasada yapılan değişiklik sonrası ortaya çıkan yeni anayasanın hukuki meşruiyeti (Olağan dönem anayasaları)	99
2. Yeni bir anayasanın hukuki meşruiyeti (Olağanüstü dönem anayasaları)	101
B. Anayasaların Sosyo-Politik Meşruiyeti.....	105
1. Toplum Sözleşmesi Olarak Anayasalar	110
2. Toplum Sözleşmesi Kuramcıları.....	115
a) Thomas Hobbes ve Toplum Sözleşmesi.....	116
b) John Locke ve Toplum Sözleşmesi	121

c) Jean Jacques Rousseau ve Toplum Sözleşmesi.....	124
3. Anayasaların Sosyo-Politik Meşruiyet Kaynağı: Toplum İradesi	128

Üçüncü Bölüm

Hukuki ve Sosyo-Politik Açından Kurucu İktidar Analizi

I. Kurucu İktidar Üzerine Yapılan Tartışmalar	134
A. Asli Kurucu İktidar	134
1. Asli Kurucu İktidarın Ortaya Çıkışı.....	134
2. Asli Kurucu İktidarın Hukuki ve Hukuk-dışı Olduğu Yönünde Tartışmalar.....	135
3. Asli Kurucu İktidarın Sınırı ve Sınırsızlığı Yönündeki Tartışmalar	140
a) Asli Kurucu İktidarın Hukuki Sınırı	140
b) Asli Kurucu İktidarın Sosyolojik Sınırı	144
B. Tali Kurucu İktidar	146
1. Tali Kurucu İktidar ve Anayasa Değişiklik Usulleri.....	147
a) Yalnızca Parlamento Kararı ile Anayasa Değişikliği Yöntemi	148
b) Parlamento Kararı + Referandum ile Anayasa Değişikliği.....	148
c) İki Farklı Parlamentonun Kararı ile Anayasa Değişikliği.....	149
d) Parlamento Kararı + Eyalet Meclislerinin Onayı ile Anayasa Değişikliği	150
e) Referandum ile Anayasa Değişikliği.....	150
f) Türk Anayasalarında Anayasa Değişiklik Yöntemi	150
C. Kurucu İktidarın Meşruiyeti.....	153
1. Tali Kurucu İktidarın Meşruiyeti.....	153
a) Tali Kurucu İktidarın Hukuki Meşruiyeti	153

b) Tali Kurucu İktidarın Sosyo-Politik Meşruiyeti.....	153
2. Asli Kurucu İktidarın Meşruiyeti.....	155
a) Olağan Dönem Asli Kurucu İktidarın Hukuki Meşruiyeti	155
aa. Asli ve Tali Kurucu İktidarın Arasındaki Fark Anlamsız mı?	160
bb. Tali Kurucu İktidarın Hukukiliği ve Sınırı.....	164
b) Olağanüstü Dönem Asli Kurucu İktidarın Hukuki Meşruiyeti	170
c) Asli Kurucu İktidarın Sosyo-Politik Meşruiyeti.....	172
aa. Asli Kurucu İktidarın <i>Oluşum</i> Aşaması: Anayasayı Kim Yapacak?	173
bb. Asli Kurucu İktidarın <i>Hazırlık</i> Aşaması: Anayasanın Yazımı.....	180
cc. Asli Kurucu İktidarın <i>Onay</i> Aşaması: Anayasa Hakkında Son söz.....	182
D. Asli Kurucu İktidarın Sosyo-Politik Meşruiyetini Tarihsel Süreç İçinde Değerlendirmek.....	187
1. Asli Kurucu İktidarın Sosyo-politik Meşruiyetinin Dönemlere Göre Politik Anayasacılık Üzerinden Okunabilirliği.....	191
a) Birinci Dönem: 1918-1945 Yılları Arasında Asli Kurucu İktidar: Parlamento Egemenliği ve <i>Oluşum</i> Aşaması.....	192
b) İkinci Dönem: 1945-1989 Yılları Arasında Asli Kurucu İktidar: <i>Oluşum</i> ve <i>Onay</i> Aşamaları.....	195
c) Üçüncü Dönem: 1989 Yılından Günümüze Asli Kurucu İktidar: Katılımcı Anayasa Yapımı, <i>Oluşum</i> , <i>Hazırlık</i> ve <i>Onay</i> Aşamaları.....	199
2. Tarihi Süreçte Asli Kurucu İktidarın Sosyo-politik Meşruiyet Kaynağı ve Dönemsel Ayrım Olanaksızlığı.....	206
SONUÇ	209
KAYNAKÇA	215